

9. INFORMAČNÍ SPOLEČNOST

Poznámky k tabulkám 9 – 1. až 9 – 18.

Český statistický úřad provádí od roku 2002 každoročně šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci. Šetření je realizováno v rámci výběrového šetření pracovních sil pořádaného ČSÚ.

Od roku 2006 pak toto šetření probíhá dle nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropské unie č. 808/2004 o statistice společenství o informační společnosti a tím umožňuje přinášet údaje srovnatelné s jednotlivými zeměmi EU.

V roce 2020 proběhlo šetření ve 2. čtvrtletí, otázky v dotazníku zodpovědělo 7159 jednotlivců ve věku 16 let a více. Dotazník zahrnoval celkem 153 otázek, z nichž 8 bylo pro domácnosti a 145 pro jednotlivce.

Údaje za osoby se vztahují k **referenčnímu období**, kterým jsou posledních 3 měsíce před šetřením (v ČR 2. čtvrtletí sledovaného roku), pouze v případě kontaktu s veřejnou správou (vyhledávání informací na webových stránkách úřadů a zasílání vyplněných formulářů online) je referenčním obdobím posledních 12 měsíců před šetřením. **Nejvyšší dosažené vzdělání** je publikováno za věkovou skupinu 25 až 64 let. Vyčlenění určitých věkových skupin lépe ukazuje vliv vzdělání na používání informačních technologií. Např. mezi osobami ve věku 16–24 let je vysoký podíl osob, jejichž vzdělávací dráhy nebyly v době šetření ukončeny. Jejich nejvyšší dosažené vzdělání je tedy podmíněno spíše věkem než vzdělávacími aspiracemi. Podobně tak nejvyšší dosažené vzdělání osob nad 65 let je ovlivněno především dobou, ve které osoby toto vzdělání získaly. Mezi osobami nad 65 let se nachází výrazně vyšší podíl osob se základním vzděláním než mezi mladšími osobami.

Za **uživatele internetu** je považována osoba, která použila internet alespoň jednou v posledních 3 měsících.

Za **uživatele internetu na mobilním telefonu** je považována osoba, která se v posledních 3 měsících připojila k internetu alespoň jednou prostřednictvím mobilního telefonu, a to buďto přes Wi-Fi připojení nebo přes mobilní data.

Nákupem přes internet se rozumí objednání zboží či služeb přes webové stránky či aplikace. Zboží objednané přes internet může a nemusí být placeno přes internet - může být placeno také dobírkou či při osobním odběru. Nakupování přes internet je zjišťováno pro soukromé účely - tedy pro sebe, svou rodinu či známé, nikoli však pro svého zaměstnavatele.

Osoby používající na **internetu sociální sítě** jsou jednotlivci, kteří se alespoň jednou v posledních třech měsících přihlásili ke svému uživatelskému profilu na těchto sítích a využívali dostupné služby jako je např. prohlížení příspěvků ostatních uživatelů, komunikace s ostatními uživateli nebo sdílení vlastních příspěvků.

Sledovány jsou **činnosti na internetu**, kterým se respondent věnoval pro soukromé účely v posledních 3 měsících před šetřením. Pouze u použití internetu ve vztahu k veřejné správě je referenčním obdobím posledních 12 měsíců před šetřením.

Pozn. Údaje o jednotlivých internetových činnostech osob jsou prezentovány jako podíl:

- a) z celkové sledované populace mužů a žen v dané věkové skupině a*
- b) z uživatelů internetu mužů a žen v dané věkové skupině.*

Pokud není uvedeno jinak, tak údaje v jednotlivých grafech se týkají podílu na celkové sledované populaci mužů a žen.

Podrobné metodické informace k této problematice jsou uvedeny v publikaci ČSÚ: „Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci v roce 2020“, kód 062004-20, která je volně přístupná na stránkách ČSÚ: https://www.czso.cz/csu/czso/domacnosti_a_jednotlivci

Mezinárodní srovnání

Údaje, které uvádí Eurostat za ČR, se mírně odlišují od údajů, které za ČR uvádí ČSÚ. Rozdíl je způsoben tím, že Eurostat do údajů, které publikuje, zahrnuje pouze osoby ve věku 16 až 74 let. Údaje za dospělou populaci ve věku 75 a více let Eurostat neuvádí. ČSÚ u tohoto šetření uvádí data za celou dospělou populaci, tj. 16+ let.

Poznámky k tabulkám 9.19 – 9.20

Údaje za **studenty a absolventy ICT oborů** byly získány z datových zdrojů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, konkrétně ze systému Sdružených informací matrik studentů (SIMS). Zdrojová databáze SIMS je trvale doplňována a aktualizována, včetně zpětných oprav; údaje publikované v této ročence odpovídají stavu zpracování ke dni 20. ledna 2020. Data za studenty vysokých škol se vztahují vždy k 31. prosinci příslušného roku, data za absolventy pak k celému školnímu roku.

Studium informačních a komunikačních technologií je vymezeno na základě mezinárodního standardu ISCED-F 2013, třída 06 a zahrnuje následující podrobně vymezené obory vzdělávání:

Používání počítačů (0611);

Návrhy a správa databází a sítí (0612);

Vývoj a analýzy softwaru a aplikací (0613);

Informační a komunikační technologie (ICT) – obory j. n. (0619);

Interdisciplinární programy a kvalifikace zahrnující ICT (0688).

Počty studentů a absolventů jsou uvedeny ve fyzických osobách, tj. každý student je v konkrétním údaji zahrnut jen jednou, včetně studentů, kteří současně studují ve více studijních programech. Celkové počty studentů a absolventů tedy nemusí souhlasit se součtem studentů a absolventů jednotlivých typů studijních programů.

Poznámky k tabulkám 9.21 – 9.23

Odborníci v oblasti informačních technologií (ICT odborníci) se dělí do dvou hlavních skupin, a to na Manažery, inženýry a specialisty v ICT (ICT specialisté) a Techniky, mechaniky a opraváře ICT (ICT technici). Základem pro toto členění je Klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO), která je národní statistickou klasifikací vypracovanou na základě mezinárodního standardu ISCO-08 (International Standard Classification of Occupations), jehož tvůrcem je Mezinárodní organizace práce. Vymezení ICT odborníků je od roku 2011 provedeno na základě níže uvedených tříd, skupin a podskupin klasifikace CZ-ISCO, které vychází z doporučení Eurostatu a Mezinárodní organizace práce.

Data za **počty ICT odborníků** pocházejí z Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS). Z důvodu zajištění vyšší spolehlivosti a eliminace výrazných meziročních výkyvů hodnot za tuto skupinu zaměstnanců jsou data uváděna jako tříleté klouzavé průměry (tzn. např. hodnota pro rok 2018 je spočítána jako průměr z hodnot roku 2017, 2018, 2019).

Data za **mzdy ICT odborníků** pocházejí ze strukturální mzdové statistiky zaměstnanců, která vzniká sloučením výsledných databází výběrového šetření Informační systém o průměrném výděлку Ministerstva práce a sociálních věcí, které pokrývá mzdovou sféru, a administrativního zdroje Informační systém o platu a služebním příjmu Ministerstva financí, který plošně pokrývá platovou sféru. Údaje za mzdy ICT odborníků v této publikaci jsou k dispozici pouze za užší vymezení ICT odborníků, které zahrnují dvě třídy Klasifikace zaměstnání (CZ ISCO): 25 Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií (dále jen ICT specialisté) a 35 Techniky v oblasti informačních a komunikačních technologií (dále jen ICT technici).

Údaje za mezinárodní srovnání počtů ICT odborníků v jednotlivých zemích Evropské unie pocházejí z datových zdrojů Eurostatu. Při srovnávání čísel Eurostatu s VŠPS je třeba mít na paměti odlišnosti

jednotlivých pojetí z hlediska slučovaných kategorií. Např. pojetí Eurostatu se od vymezení v předcházejícím textu mírně liší (mezi ICT odborníky jsou v datech Eurostatu řazeni i lidé pracující v pozicích s ISCO kódy: 2166 – grafici a výtvarníci v multimédiích, 2356 – lektori výuky informačních technologií, 7421 – mechanici a opraváři elektronických přístrojů). V takto podrobném členění však pro většinu zemí nejsou k dispozici relevantní data. Data Eurostatu jsou navíc uváděna za příslušný rok a nikoliv jako tříleté klouzavé průměry, jak je tomu v případě dat za Česko z VŠPS.

Více statistických údajů a metodologických informací k ICT odborníkům naleznete na:

https://www.czso.cz/csu/czso/lidske_zdroje_pro_informacni_technologie